

Afers, 50 números

Amb una constància i una tenacitat que desmunten tots els tòpics, i des de Catarroja (l'Horta Sud), fa ja vint anys que es publica una revista de tapes blanques que concentra el bo i millor de la historiografia del nostre país. És una revista d'investigació que s'ha convertit per dret propi en una referència indefugible en el seu camp. Però aquesta publicació, amb els seus monogràfics i miscel·lànies, és molt més que una revista d'història, car desplega tot sovint un bon feix d'obertures cap a d'altres àmbits del saber, de la reflexió i del pensament. Al llarg dels milers de pàgines publicades, *Afers* ha fet aportacions substancials. És un veritable luxe de la nostra cultura.

Per commemorar d'alguna manera l'avinentsa, el número 50 presenta un panorama força complet de la historiografia als Països Catalans al llarg dels darrers vint anys. Precedits per una

presentació de Vicent Olmos i Agustí Colomines, un ampli ventall d'autors s'ocupen d'història de la historiografia (Enric Pujol), de prehistòria i món antic (Joan Sanmartí, Isabel Roda i Miquel Molist), de la recerca sobre feudalisme i medievalisme (Pau Viciano), d'història moderna (Antoni Simon), d'història contemporània (Ferran Archilés), d'història de la ciència i de la tècnica (Vicent Salavert) i de geografia (Enric Mendizábal i Abel Albet). Vet ací una eina molt útil, no sols per als especialistes, que ens permet fer-nos càrrec de

l'evolució recent de la recerca històrica a casa nostra. Més enllà de la utilitat com a balanç, cal remarcar que les aproximacions no estalvien de vegades el matís polèmic i facetes de la intrahistòria de la disciplina, la qual cosa remet a aspectes significatius (i de lectura a estones entretinguda), més enllà de les qüestions metodològiques o de l'acumulació d'informació sobre autors, obres, problemes i tendències.

Però la tasca d'*Afers* (que és també una editorial dinàmica amb un catàleg ben interessant) no s'atura. El núm. 51, coordinat per Enric Guinot, es dedica a «Usos i conflictes de l'aigua en la història». La síntesi històrica i la mirada transversal, pròpia de l'autèntica ciència social, es combinen ací per oferir-nos una visió innovadora i plena de rigor sobre un aspecte clau del nostre passat.

Gustau Muñoz

Saó és un exemple paradigmàtic de publicació en català que, malgrat la precarietat intrínseca que caracteritza al sector, ha subsistit. De fet, *Saó* és de les publicacions valencianes més antigues concebudes íntegrament en català. Tot just ara acaba d'arribar al número 300 i ha estat «present» i, sobretot, al servei del seu públic. Però *Saó* té un mèrit afegit, un plus d'heroïcitat, que ve donat per la seua particularíssima idiosincràsia. *Saó* va nàixer amb la voluntat d'atendre un públic creient i, alhora, sensible a la cultura i a la llengua «indígenes». Això, que a Catalunya no és difícil, al País Valencià, sense arribar a l'extravagància, no és habitual. Es tracta d'una combinació, *Església i País*, no estrafolària però sí escassa, quantitativament parlant. L'*Església* «valenciana», si més no l'*Església* oficial, ha estat històricament, i continua sent-ho, indiferent a les sensibilitats del País. Encara més, ha estat bel·ligerant amb ell: un instrument més, fins i tot dels més determinants, de la progressiva alienació cultural, lingüística i política del País Valencià.

Això no és tot, però. Un dels mèrits afegits de *Saó* rau en el fet que ha sabut obrir-se també a un públic no creient o, com a mínim, no especialment atret pel fet religiós. Fins i tot ha sabut guanyar-se el respecte i la simpa-

Església i País

tia d'un sector que, tot i partir de presupòsits declaradament laïcistes, s'ha interessat pels continguts i les reflexions d'una publicació que és alguna cosa més que una revista de Cultura i

d'*Església*. Durant aquests trenta anys, *Saó* ha publicat 37 monogràfics i ha atès, pràcticament, la major part de les personalitats que han fet història al País Valencià. Escriptors, polítics, historiadors, sociòlegs, científics, homes i dones d'*Església*... *Saó* ha estat, també, un referent, un baròmetre, de la vida cultural, política, econòmica i social valenciana. Des de l'anàlisi rigorosa, en forma d'article d'opinió, reportatge, entrevista o ressenya, *Saó* ha comptat amb les firmes més solvents i amb els col·laboradors de les més diverses procedències i ideologies.

Saó celebra el número 300 de la revista, i els seus 30 anys de vida, amb un monogràfic en què analitza des d'angles diversos la realitat del País Valencià: «Per al número 300 hem mirat la realitat del nostre país des de cinc vessants diferents: cultura, política, economia, ciència i *Església*. Segurament, com hem fet al llarg d'aquests 300 números, l'anàlisi siga suficient, encara que el resultat faça palesa una realitat de país esquifida i mediocre. *Saó* ha volgut millorar aquesta realitat, i és per això que acceptem plenament el repte de continuar treballant durant 300 números més, com a mínim, per tal de tindre un país més net, més lliure i més democràtic». Per molts anys.

Juli Capilla 45